

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: Ga 4, 21 – 31

Text: Gn 16, 1 – 6 *Sáraj, žena Abramova, mu nerodila. Měla egyptskou otrokyni, která se jmenovala Hagar. Jednou řekla Sáraj Abramovi: "Hle, Hospodin mi nedopřál, abych rodila, vejdi tedy k mé otrokyni, snad budu mít syna z ní." Abram Sárajiny rady uposlechl. Vzal tedy Abramova žena Sáraj svou otrokyni, Hagaru egyptskou, deset let po tom, co se Abram usadil v kenaanské zemi, a dala jí svému muži Abramovi za ženu. I vešel k Hagaře a ona otěhotněla. Když viděla, že je těhotná, přestala si své paní vážit. Tu řekla Sáraj Abramovi: "Mé příkoří musíš odčinit. Sama jsem ti dala svoji otrokyni do náruče, ale ona, jakmile uviděla, že je těhotná, přestala si mě vážit. Ať mezi mnou a tebou rozsoudí Hospodin." Abram Sárají odpověděl: "Hle, otrokyně je v tvých rukou, nalož s ní, jak uznáš za dobré." Od té doby ji Sáraj pokořovala tak, že Hagar od ní uprchla.*

Je čas sklizení letního ovoce a zavařování. Naše prababičky jednoduše vařily ovoce tak dlouho, dokud se všechna ovocná šťáva nevyvařila v hustý sirup. Dnes si leckterá hospodyňka při výrobě různých džemů, marmelád a zavařenin vypomáhá želírovacím cukrem nebo zahušťovadly typu Agar apod., takže se zavařenina nemusí tak dlouho vařit, aby byla pěkně hustá. I o je možnost. Komu by se chtělo čekat moc dlouho na výsledek práce. To vyžaduje hodně trpělivosti. A když si to můžeme nějak usnadnit, tak proč bychom toho nevyužili. Také Abrahamova žena Sára použila Agar k rychlejšímu dosažení svého cíle. Nešlo ale o žádné zavařování. V kralické bibli čteme: „Sarai pak manželka Abramova jemu nerodila; a měla děvku Egyptskou, jménem Agar. I řekla Sarai Abramovi: Aj, nyní Hospodin zavřel život můj, abych nerodila; vejdi, prosím, k děvce mé, zda bych aspoň z ní mohla mít syny. I povolil Abram řeči Sarai.“

Nutno podotknout, že Abraham a Sára měli od Hospodina zaslíbeno, že jim dá syna. Ale už to trvalo nějaký ten pátek, a jim se početí stále nedařilo. Abrahamovi v té době už bylo pětáosmdesát let. Sáře bylo sice o deset let méně, ale i tak není divu, že už začali malinko panikařit. „Že bychom Pánu Bohu trochu pomohli?“ říkala si v duchu Sára. „Vzal tedy Abramova žena Sáraj svou otrokyni, Hagaru egyptskou, /kral. Agar/ deset let po tom, co se Abram usadil v kenaanské zemi, a dala jí svému muži Abramovi za ženu. I vešel k Hagaře a ona otěhotněla.“

Opět nutno podotknout, že neudělali v té době nic výjimečného. Babylónský Chamurapiho zákoník z 18. stol. př. Kr. v §146 uvádí: „Jestliže by si někdo vzal řádovou kněžku (a tou Sáraj původně byla) a ona dala svému manželovi otrokyni a ta mu porodila děti, potom ta otrokyně se klade na roveň paní.“

Problematický tu zřejmě není na tu dobu obvyklý způsob řešení neplodnosti. Bibliční vykladači se však shodují v hodnocení, že tento počín je v podání Abrahama a Sary projevem malověrnosti. Je to zajímavé, že v bibli je často za projev malověrnosti označena právě přehnaná lidská aktivita. Tak např. později Rebeka vezme věci do svých rukou a podvodem uchvátí pro Jákoba požehnání, aby pomohla „neschopnému“ Pánu Bohu splnit jeho zaslíbení. Gedeon shromáždí množství lidu, aby porazil Midjánce, ale Hospodin ho přiměje zredukovat počet bojovníků na pouhých tři sta, aby se Izrael nemohl chlubit, že zvítězil vlastní silou. Král Saul nevydržel čekat na Samuelovu oběť a svévolně obětoval Hospodinu sám, aby si zajistil požehnání, ale právě tím propadl odsouzení. I zbožný král David zhřešil, když namísto spoléhání na Hospodina svévolně sečetl lid, aby měl přehled o bojeschopnosti Izraele, tedy lidu, jehož jméno znamená „bojuje Bůh“. A tak bych mohl pokračovat dál a dál, ale myslím, že to stačí, abychom si uvědomili, že Pán Bůh nepotřebuje naši pomoc, aby splnil své slovo a měl věci pod kontrolou. Přitom si všimněte, že všem těm lidem šlo o bohubílé cíle. Jen toho Pána Boha nějak nepotřebovali a ze svých plánů jej „vyoutovali“. Samozřejmě, že známe i různá rčení mluvící opačně, jako třeba „modli se a pracuj“ nebo že „Pán Bůh nemá jiné ruce a nohy než ty naše“. Ale tato rčení rozhodně neplatí absolutně a navíc nejsou v bibli.

Já se však nechci soustředit pouze na hodnocení svévolného jednání Abrahama a Sary. Tak jako oni, jednáme často všichni. Bereme věci do svých rukou, protože nemáme s Pánem Bohem trpělivost.

Celý ten příběh o Abrahamovi, Sáře a egyptské Hagar zobrazuje dvě cesty k dosažení nějakého výsledku. Nechci se úplně pouštět do nějakého alegorického výkladu jako apoštol Pavel, který Sáru a Hagar chápe jako archetypy. V listu Galatským píše: „Čtete, že Abraham měl dva syny, jednoho z otrokyně a druhého ze ženy svobodné. Ten z otrokyně se narodil jen z vůle člověka, ten ze svobodné podle zaslíbení. Je to řečeno obrazně. Ty dvě ženy jsou dvě smlouvy,“ říká apoštol Pavel. Myslí tím rozdíl mezi zákonictvím a svobodou v Kristu. Já bych až do takových alegorických obrazů nešel, ale přidržím se rozlišení, že jde o dva způsoby, jak dosáhnout cíle. Řešení s pomocí otrokyně Hagar /kralicky Agar/ je způsob podobný, jako když použijete zahušťovač při zavařování. Jde to rychleji a snadněji, jako takové instantní řešení. Čekání na Hospodina někdy připomíná slavné čekání na Godota. Na někoho, kdo nikdy nepřijde a my svým čekáním jen ztrácíme čas. Tak to vnímala Abrahamova Sára.

Nutno podotknout, že oba způsoby nakonec vedou ke zplazení potomků. Ale někdy to končí i tak, že se ti potomci nemají vzájemně moc rádi, stejně jako jejich matky. Příznivci rychlých a instantních řešení si přestanou vážit těch starých a neplodných, kteří nepřinášejí okamžité výsledky. Hagar, když viděla, že je těhotná, tedy plodná a požehnaná, a že z toho něco opravdu bude, přestala si vážit neplodné Sáry. Sára naopak nesnášela pošklebky své otrokyně a pokořovala ji tak, že Hagar od ní uprchla.

Nalezl ji Hospodinův posel a otázal se jí: "Hagar, otrokyně Sáraje, odkud jsi přišla a kam jdeš?" Odvětila: "Prchám od své paní Sáraje." Hospodinův posel jí řekl: "Navrať se ke své paní a pokoř se pod její ruku." Dále jí řekl: "Velice rozmnožím tvé potomstvo, takže je nebude možno ani spočítat." Všimněte si, že Hospodin ani jednu z žen nezavrhuje. Žehná oběma. Otrokyni Hagar upomíná na to, od koho odešla, a aby přemýšlela, kam chce dojít. Vrací ji zpět, aby svou paní ještě nějaký čas poslouchala a učila se od ní. Ještě patnáct let potrvá, než se i Sáře narodí syn. Po tu dobu zůstane Hagar u Sáry.

Když tyto příběhy budete v klidu číst doma ve své bibli, pochopíte, jak oba Abrahamovi synové, Izmael a Izák, jsou každý jiný. Izák, ten, který si dává na čas, bude jiný než rychlokvaška Izmael. Izák bude „smíšek“, Izmael spíše „posmívač a provokatér“. Izák se nechá odevzdaně spoutat na oltáři, Izmael bude nezkrotný. Izák bude trpělivě a smířlivě ustupovat, když ho budou Pelištejci připravovat o jednu studnu za druhou, Izmaelova ruka bude proti všem. Ale i když se jejich cesty nakonec definitivně rozejdou, budou už navždy mít společného praotce Abrahama.

Bratři a sestry, poučení na závěr: Když už chceme ve svém životě nebo i v životě víry používat různé urychlovače a zahušťovač typu Agar, dejme pozor, abychom si to u Pána Boha příliš nezavařili.

Modlitba: *Pane Bože, dej nám trpělivost s tvými cestami a s naplňováním tvých slibů. Kéž neztrácíme víru ani naději, když věci nejdou podle našich představ. Věříme ti, že tvé sliby platí a svou víru v tebe společně vyznáváme. Amen.*

Přímluvná modlitba: *Pane Ježíši Kriste, vyslyš podle své svaté vůle naše přímluvné modlitby. Máme na srdci především své blízké, zvláště ty, kteří jsou mezi námi nemocní nebo kteří pro stáří či slabost těla nemohou přijít do sborového shromáždění. Prosíme, stůj při nich svou milostí, dotýkej se jejich srdcí, aby věděli, že jsi s nimi a že je nenecháváš osamocené a bez pomoci. Přímlouváme se za naše bratry a sestry, kteří těžce snášejí útrapy života, rozmary počasí, tíživou životní situaci, slabost těla i duše. Přímlouváme se za náš sbor i za celou církev. Prosíme, dej, ať naše práce není v Pánu marná. Ať se necháme vést tvým Duchem a tvým milosrdenstvím. Přímlouváme se za ty, které svým jednáním odrazujeme a zklamáváme. Prosíme, chraň je před lidskou zlobou a nepřátelstvím. Přímlouváme se za spoluobčany a za celý národ. Dej, ať nezůstává ve tmách malověrnosti a beznaděje. Přímlouváme se za ty, kdo stojí v čele, aby byli rozhodní a stateční, moudří a pravdiví. Prosíme, uť nás spoléhat se na tvá zaslíbení, že platí na zemi stejně jako u tebe v nebi. Amen.*